

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM
DORADZTWA ZAWODOWEGO**
W SZKOLE PODSTAWOWEJ
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 11 W PŁOCKU

Płock, sierpień 2026 r.

**STRUKTURA REALIZACJI
WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO
W SZKOLE PODSTAWOWEJ Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI NR 11
W PŁOCKU**

1. Wprowadzenie.
2. Podstawy prawne.
3. Założenia i cel WSDZ.
4. Organizacja doradztwa zawodowego w szkole.
5. Realizatorzy WSDZ i zakres ich działań.
6. Obszary i treści doradztwa zawodowego na poszczególnych etapach edukacyjnych:
 - 6.1. Oddziały nauczania wczesnoszkolnego w klasach 1-3 – orientacja zawodowa;
 - 6.2. Oddziały w klasach 4-6 – orientacja zawodowa;
 - 6.3. Oddziały w klasach 7-8 – doradztwo zawodowe.
7. Sposoby i formy realizacji doradztwa zawodowego.
8. Diagnozowanie potrzeb uczniów i rodziców.
9. Wykorzystywanie informacji o rynku pracy i danych dotyczących świata zawodów.
10. Współpraca z rodzicami.
11. Współpraca z otoczeniem społeczno – gospodarczym.
12. Cyfrowe narzędzia doradztwa zawodowego.
13. Dostosowanie działań do indywidualnych potrzeb uczniów.
14. Dokumentowanie działań.
15. Monitoring i ewaluacja WSDZ.

1. Wprowadzenie

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego jest elementem działalności szkoły i obejmuje działania realizowane na poszczególnych etapach edukacyjnych, odpowiednio do wieku, potrzeb, możliwości i sytuacji rozwojowej uczniów. Jego celem jest stworzenie uczniom warunków do stopniowego rozwijania samoświadomości, rozpoznawania zainteresowań, uzdolnień, kompetencji i predyspozycji, poznawania różnorodnych zawodów oraz ścieżek kształcenia, a także nabywania umiejętności korzystania z informacji edukacyjnych i zawodowych oraz planowania własnej ścieżki edukacyjno – zawodowej.

Współczesny świat edukacji i pracy podlega dynamicznym zmianom. Rozwój nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, zmienia charakter wielu zawodów, sposób wykonywania pracy oraz wymagania dotyczące kompetencji i kwalifikacji. Dlatego działania szkoły w zakresie orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego powinny przygotowywać uczniów nie tylko do podjęcia decyzji dotyczącej dalszego kształcenia, ale również do elastycznego reagowania na zmiany, uczenia się przez całe życie oraz świadomego planowania własnego rozwoju.

WSDZ uwzględnia działania z zakresu czterech podstawowych obszarów doradztwa zawodowego:

1. **poznawanie własnych zasobów,**
2. **świat zawodów i rynek pracy,**
3. **rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie,**
4. **planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.**

Działania podejmowane w ramach WSDZ są realizowane z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych etapów edukacyjnych oraz z wykorzystaniem współpracy nauczycieli, wychowawców, doradcy zawodowego, psychologa, pedagoga i innych specjalistów, a także rodziców i podmiotów współpracujących ze szkołą.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego określa organizację, zasady i kierunki realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w szkole. Szczegółowe działania planowane na dany rok szkolny określa odrębny Program Realizacji Doradztwa Zawodowego.

2. Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2026 r. poz. 820, 904, 982, 1036 i 1123),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 20 stycznia 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2026 r. poz. 73),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 12 marca 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2026 r. poz. 380),
- Rozporządzenie MEN z 14 września 2024 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2023 r. poz. 2102),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1798),
- Statut Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 11 w Płocku (Rozdział 13) – Organizacja Wewnątrzszkolnego System Doradztwa Zawodowego.

3. Założenia i cel WSDZ

Założenia:

- doradztwo zawodowe jest procesem rozłożonym na wszystkie etapy edukacyjne,
- działania są dostosowane do wieku, potrzeb, możliwości i indywidualnej sytuacji uczniów,
- obejmuje poznawanie siebie, zawodów, rynku pracy, edukacji i planowania własnego rozwoju,
- realizują je nie tylko doradca zawodowy, ale również nauczyciele, wychowawcy i specjaliści;
- szkoła współpracuje z rodzicami i otoczeniem społeczno-gospodarczym,
- działania są oparte na diagnozie potrzeb uczniów,
- wykorzystywane są aktualne informacje dotyczące edukacji, zawodów i rynku pracy.

Cel:

Celem Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego jest wspieranie uczniów w rozwijaniu świadomości własnych zasobów, poznawaniu świata zawodów i rynku pracy, rozpoznawaniu możliwości kształcenia oraz rozwijaniu umiejętności planowania własnego rozwoju i podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych.

4. Organizacja doradztwa zawodowego w szkole

Doradztwo zawodowe w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 11 w Płocku jest realizowane w sposób systematyczny, planowy i dostosowany do wieku, potrzeb, możliwości oraz indywidualnej sytuacji uczniów. Obejmuje działania z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego prowadzone na wszystkich etapach edukacyjnych.

Organizacja doradztwa zawodowego opiera się na współpracy doradcy zawodowego, dyrektora szkoły, nauczycieli, wychowawców, psychologa, pedagoga, pedagoga specjalnego oraz innych specjalistów. W działania włączani są również rodzice uczniów oraz podmioty zewnętrzne współpracujące ze szkołą.

Działania z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane:

- w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych, poprzez włączanie treści związanych z poznawaniem siebie, światem zawodów, rynkiem pracy, edukacją i planowaniem własnego rozwoju,
- podczas zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w klasach 7–8, zgodnie z ramowym planem nauczania,
- podczas zajęć z wychowawcą oraz innych działań wychowawczych i edukacyjnych,
- w ramach bieżącej pracy nauczycieli i specjalistów z uczniami,
- podczas indywidualnych i grupowych konsultacji oraz działań informacyjnych i doradczych prowadzonych przez doradcę zawodowego,
- poprzez projekty, wydarzenia, konkursy, spotkania zawodoznawcze i inne przedsięwzięcia rozwijające zainteresowania, kompetencje i świadomość zawodową uczniów,
- poprzez wizyty zawodoznawcze, spotkania z przedstawicielami zawodów, pracodawcami oraz przedstawicielami instytucji edukacyjnych i rynku pracy,
- poprzez działania skierowane do rodziców, w szczególności konsultacje, spotkania, warsztaty i udostępnianie informacji wspierających ich w towarzyszeniu dziecku w planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej,
- z wykorzystaniem cyfrowych narzędzi doradztwa zawodowego oraz wiarygodnych źródeł informacji edukacyjnych i zawodowych.

Organizacja działań uwzględnia wyniki diagnozy potrzeb uczniów oraz, w miarę potrzeb, rodziców, a także informacje dotyczące możliwości kształcenia, świata zawodów, lokalnego i regionalnego rynku pracy oraz zmian zachodzących w świecie pracy.

Szczegółowe działania realizowane w danym roku szkolnym, wraz z określeniem ich adresatów, terminów, form realizacji, osób odpowiedzialnych i podmiotów współpracujących, określa Program Realizacji Doradztwa Zawodowego na dany rok szkolny, opracowywany z uwzględnieniem Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Organizacja doradztwa zawodowego uwzględnia również indywidualne potrzeby i możliwości uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W zależności od potrzeb działania są dostosowywane pod względem form, metod, tempa pracy, sposobu przekazywania informacji oraz poziomu wsparcia, we współpracy z nauczycielami i specjalistami pracującymi z uczniem.

5. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym,
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ,
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole, a instytucjami zewnętrznymi,

- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego,
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze,
- zatwierdza Program do 30 września każdego roku, po zasięgnięciu opinii Rady Pedagogicznej.

Doradca zawodowy w szkole:

- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego,
- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 7 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe,
- opracowuje we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, pedagogiem i psychologiem szkolnym program realizacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego oraz koordynuje jego realizację,
- opracowuje Program Realizacji Doradztwa Zawodowego we współpracy z nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami, pedagogiem, psychologiem oraz innymi specjalistami zatrudnionymi w szkole, a także we współpracy z lokalnymi lub regionalnymi pracodawcami, izbami gospodarczymi lub przedstawicielami branż,
- wspiera nauczycieli w zakresie realizacji działań określonych w programie realizacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego,
- analizuje prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego,
- koordynuje działalność informacyjno – doradczą realizowaną przez szkołę, gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwych dla danego poziomu kształcenia.

Wychowawcy klas:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego,
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego,
- realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych, wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej,
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno – zawodowej ich dzieci,
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- współpracują z doradcą zawodowym przy rozpoznawaniu potrzeb uczniów oraz planowaniu i realizacji działań określonych w Programie Realizacji Doradztwa Zawodowego,
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego do bieżącej pracy dydaktycznej i wychowawczej, wskazując uczniom związki pomiędzy treściami kształcenia, rozwijanymi kompetencjami, zainteresowaniami oraz światem zawodów i pracy,
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów,
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach, np. zawodoznawczych,
- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe,
- organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze,
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści (w tym pedagog, pedagog specjalny i psycholog szkolny):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów,
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów,
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty),
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele – wychowawcy świetlicy szkolnej:

- włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej, organizują w sali kąciki zawodoznawcze,
- rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów,
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu,
- udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

Nauczyciel bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym,
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego,
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Inne osoby zatrudnione w szkole – pielęgniarka:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym,
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów,
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

6. Obszary i treści doradztwa zawodowego na poszczególnych etapach edukacyjnych

6.1. Oddziały nauczania wczesnoszkolnego w klasach 1-3 – orientacja zawodowa

Cel orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej w klasach 1–3 szkoły podstawowej jest wyjaśnienie znaczenia pracy w życiu człowieka, wstępne zapoznanie dzieci i uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Treści programowe

W obszarach:

1. POZNANIE SIEBIE – uczeń:

- 1.1 Opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 Prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 Podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 Podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 Podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:

- 2.1. Odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2. Podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3. Opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4. Omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5. Opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6. Posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:
 - 3.1 Uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
 - 3.2 Wskazuje treści, których lubi się uczyć;
 - 3.3 Wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.
4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:
 - 4.1 Opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
 - 4.2 Planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
 - 4.3 Próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

6.2. Oddziały w klasach 4–6 – orientacja zawodowa

Cel orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej w klasach 4–6 szkoły podstawowej jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

Treści programowe

W obszarach:

1. **POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:**
 - 1.1. Określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
 - 1.2. Wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
 - 1.3. Podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
 - 1.4. Prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaintrygowania odbiorców.
2. **ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:**
 - 2.1. Wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
 - 2.2. Opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
 - 2.3. Podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
 - 2.4. Posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
 - 2.5. Wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:
 - 3.1. Wskazuje na różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
 - 3.2. Wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
 - 3.3. Samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.
4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:
 - 4.1. Opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
 - 4.2. Planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
 - 4.3. Próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły.

6.3. Oddziały w klasach 7–8 – doradztwo zawodowe

Cel doradztwa zawodowego

Celem doradztwa zawodowego w klasach 7 i 8 szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Realizacja celu obejmuje w szczególności wspieranie uczniów w poznawaniu i analizowaniu własnych zasobów, zainteresowań, uzdolnień, kompetencji, predyspozycji i wartości, rozpoznawaniu własnych możliwości i ograniczeń, poznawaniu świata zawodów i współczesnego rynku pracy, analizowaniu informacji o systemie edukacji i ofercie szkół ponadpodstawowych oraz rozwijaniu umiejętności planowania własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej i podejmowania świadomych decyzji. Działania uwzględniają również zmiany zachodzące na rynku pracy, rozwój nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, różne formy zatrudnienia oraz możliwości zdobywania doświadczenia i uczenia się przez całe życie.

Treści programowe

W obszarach:

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:
 - 1.1. Określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
 - 1.2. Rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
 - 1.3. Dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób i innych źródeł;
 - 1.4. Rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;

- 1.5. Rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej;
 - 1.6. Określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
 - 1.7. Określa własną hierarchię wartości i potrzeb.
2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:
- 2.1. Wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskania;
 - 2.2. Porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
 - 2.3. Wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
 - 2.4. Uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
 - 2.5. Analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
 - 2.6. Wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
 - 2.7. Dokonuje autoprezentacji;
 - 2.8. Charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy i agencje zatrudnienia;
 - 2.9. Charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
 - 2.10. Rozpoznaje wpływ nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, na zmiany w zawodach i formach zatrudnienia.
3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:
- 3.1. Analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i uczelni pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
 - 3.2. Analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
 - 3.3. Charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
 - 3.4. Określa znaczenie uczenia się przez całe życie;
 - 3.5. Analizuje korzyści i wyzwania związane z wyborem szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe, w tym możliwości szybszego wejścia na rynek pracy, zdobycia kwalifikacji zawodowych oraz dalszego kształcenia.
4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:
- 4.1. Dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
 - 4.2. Określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
 - 4.3. Identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

- 4.4. Planuje ścieżkę edukacyjno – zawodową, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi informatycznych oraz ogólnodostępnych platform edukacyjnych i stron internetowych, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

7. Sposoby i formy realizacji programu

Doradztwo zawodowe w szkole realizowane jest w sposób systematyczny, planowy i dostosowany do wieku, potrzeb, możliwości oraz indywidualnej sytuacji uczniów, z wykorzystaniem różnorodnych metod i form pracy.

Określone w WSDZ cele realizowane są w szczególności:

- podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, poprzez uwzględnianie treści związanych z poznawaniem siebie, światem zawodów i rynkiem pracy, edukacją oraz planowaniem własnego rozwoju,
- podczas zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w klasach 7–8,
- podczas zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- podczas zajęć z wychowawcą oraz w ramach bieżącej pracy z uczniami,
- poprzez indywidualne i grupowe konsultacje, rozmowy doradcze oraz działania informacyjne prowadzone przez doradcę zawodowego,
- poprzez bieżące wspieranie uczniów w rozpoznawaniu własnych zasobów, zainteresowań, uzdolnień, kompetencji i możliwości oraz w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej,
- poprzez projekty, konkursy, wydarzenia i przedsięwzięcia związane z rozwijaniem zainteresowań, talentów, kompetencji oraz świadomości edukacyjno – zawodowej uczniów,
- poprzez spotkania z przedstawicielami zawodów, pracodawcami, przedsiębiorcami, przedstawicielami instytucji edukacyjnych i rynku pracy oraz osobami wykonującymi różne zawody,
- poprzez wizyty zawodoznawcze umożliwiające uczniom poznanie środowiska pracy i specyfiki wybranych zawodów,
- poprzez wykorzystywanie informacji dotyczących współczesnego i lokalnego rynku pracy, w tym prognoz zapotrzebowania na pracowników oraz innych wiarygodnych źródeł informacji o świecie zawodów i edukacji,
- z wykorzystaniem cyfrowych narzędzi doradztwa zawodowego, ogólnodostępnych platform edukacyjnych i stron internetowych, ogólnopolskich baz zawodów oraz platform komunikacji z uczniami i rodzicami,
- poprzez działania skierowane do rodziców, obejmujące w szczególności konsultacje, spotkania, warsztaty i wydarzenia wspierające rodziców w towarzyszeniu dziecku w planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej.

W realizację doradztwa zawodowego włączane jest otoczenie społeczne, edukacyjne i gospodarcze szkoły, w szczególności rodzice, lokalni i regionalni pracodawcy, izby gospodarcze, przedstawiciele branż, instytucje rynku pracy, publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, agencje zatrudnienia, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szkoły prowadzące

kształcenie zawodowe, branżowe centra umiejętności, centra kształcenia zawodowego, placówki kształcenia ustawicznego, placówki doskonalenia nauczycieli oraz inne podmioty wspierające rozwój edukacyjno-zawodowy uczniów.

Współpraca może obejmować w szczególności konsultacje, spotkania, warsztaty, wydarzenia zawodoznawcze, wizyty w miejscach pracy, prezentację zawodów i ścieżek kształcenia oraz udostępnianie aktualnych informacji dotyczących edukacji i rynku pracy.

8. Diagnozowanie potrzeb uczniów i rodziców

Diagnozowanie potrzeb uczniów w zakresie doradztwa zawodowego jest prowadzone systematycznie i stanowi podstawę planowania oraz dostosowywania działań doradczych do wieku, etapu edukacyjnego, możliwości, zainteresowań i indywidualnej sytuacji uczniów.

Diagnoza obejmuje w szczególności rozpoznawanie:

- zainteresowań, uzdolnień, mocnych stron i zasobów uczniów,
- potrzeb związanych z poznawaniem siebie i planowaniem własnego rozwoju,
- potrzeb informacyjnych dotyczących zawodów, rynku pracy i świata edukacji,
- potrzeb związanych z wyborem szkoły ponadpodstawowej i dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej,
- poziomu wiedzy uczniów na temat możliwości kształcenia, rekrutacji oraz źródeł informacji edukacyjno – zawodowej,
- potrzeb dotyczących rozwijania umiejętności podejmowania decyzji, planowania i autoprezentacji,
- potrzeb związanych z poznawaniem współczesnego rynku pracy, zmian zachodzących w zawodach, nowych technologii i zmieniających się form zatrudnienia.

Diagnoza potrzeb uczniów prowadzona jest z wykorzystaniem ankiet i kwestionariuszy diagnostycznych, rozmów indywidualnych i grupowych, obserwacji uczniów, analizy ich aktywności i zaangażowania w działania doradcze, informacji uzyskiwanych od wychowawców, nauczycieli i specjalistów oraz analizy zgłaszanych przez uczniów potrzeb i pytań.

W przypadku uczniów klas 7–8 diagnoza uwzględnia w szczególności potrzeby związane z planowaniem wyboru szkoły ponadpodstawowej, analizą własnych zasobów, poznawaniem oferty edukacyjnej, wymaganiami rekrutacyjnymi oraz poznawaniem rynku pracy i świata zawodów.

Rozpoznawanie potrzeb rodziców służy dostosowaniu działań szkoły do zakresu informacji i wsparcia, których rodzice potrzebują, aby wspierać dziecko w planowaniu jego ścieżki edukacyjno-zawodowej. Potrzeby rodziców mogą być rozpoznawane poprzez ankiety, konsultacje, rozmowy, analizę pytań i zgłaszanych trudności oraz informacje uzyskiwane podczas spotkań z rodzicami.

W szczególności rozpoznawane są potrzeby dotyczące:

- wspierania dziecka w poznawaniu jego zainteresowań, uzdolnień i zasobów,
- wyboru szkoły ponadpodstawowej i dalszej ścieżki kształcenia,
- zasad rekrutacji i oferty edukacyjnej,
- informacji o zawodach i rynku pracy,
- sposobów wspierania dziecka w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych,

- korzystania z wiarygodnych źródeł i cyfrowych narzędzi informacji edukacyjno-zawodowej.

Wyniki diagnozy są analizowane i wykorzystywane do planowania, modyfikowania i ewaluowania działań z zakresu doradztwa zawodowego, w tym do opracowania Programu Realizacji Doradztwa Zawodowego na dany rok szkolny.

9. Wykorzystywanie informacji o rynku pracy i danych dotyczących świata zawodów

W realizacji doradztwa zawodowego szkoła wykorzystuje aktualne, rzetelne i adekwatne do wieku uczniów informacje dotyczące świata zawodów, rynku pracy oraz systemu edukacji.

Informacje te są wykorzystywane w szczególności do:

- wspierania uczniów w poznawaniu różnorodności zawodów oraz specyfiki pracy w wybranych zawodach,
- umożliwiania uczniom porównywania własnych zainteresowań, uzdolnień, kompetencji, predyspozycji i innych zasobów z wymaganiami związanymi z wykonywaniem określonych zawodów,
- poznawania aktualnych i przewidywanych zmian zachodzących na rynku pracy, w tym zmian dotyczących zawodów, kwalifikacji i kompetencji oczekiwanych przez pracodawców,
- uwzględniania informacji dotyczących regionalnego i lokalnego rynku pracy,
- poznawania możliwości zdobywania kwalifikacji zawodowych oraz różnych ścieżek kształcenia,
- wspierania uczniów w podejmowaniu decyzji dotyczących wyboru szkoły ponadpodstawowej i dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej,
- rozwijania umiejętności samodzielnego wyszukiwania, analizowania i weryfikowania informacji dotyczących zawodów, edukacji i rynku pracy,
- ukazywania wpływu nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, na zmiany zachodzące w zawodach i formach zatrudnienia,
- zapoznawania uczniów z różnymi formami wykonywania pracy, w tym pracą zdalną, elastycznymi formami zatrudnienia oraz przedsiębiorczością.

W działaniach doradczych wykorzystywane są w szczególności prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego, informacje dotyczące lokalnego i regionalnego rynku pracy, informacje o zawodach i kwalifikacjach oraz dostępne dane dotyczące karier absolwentów.

Informacje o rynku pracy i świecie zawodów są wykorzystywane w sposób dostosowany do wieku i etapu edukacyjnego uczniów. W klasach 1–6 służą przede wszystkim poznawaniu świata zawodów, znaczenia pracy, zainteresowań i własnych zasobów, natomiast w klasach 7–8 są wykorzystywane również do analizy możliwości kształcenia, wymagań rynku pracy oraz planowania własnej ścieżki edukacyjno – zawodowej.

Źródła informacji wykorzystywane w doradztwie zawodowym powinny być wiarygodne, aktualne i możliwe do zweryfikowania. Szkoła korzysta w szczególności z ogólnodostępnych platform i stron internetowych, krajowych baz informacji o zawodach, informacji instytucji rynku pracy, pracodawców i organizacji branżowych oraz innych rzetelnych źródeł informacji edukacyjno – zawodowej.

10. Współpraca z rodzicami

Rodzice są ważnymi uczestnikami procesu doradztwa zawodowego i są włączani w działania szkoły związane ze wspieraniem uczniów w poznawaniu własnych zasobów, planowaniu rozwoju oraz podejmowaniu decyzji edukacyjno – zawodowych.

Współpraca szkoły z rodzicami ma na celu:

- wspieranie rodziców w rozpoznawaniu zainteresowań, uzdolnień, kompetencji, predyspozycji i potrzeb dziecka,
- dostarczanie rodzicom informacji dotyczących możliwości kształcenia, oferty szkół ponadpodstawowych, zasad rekrutacji oraz dalszych ścieżek edukacyjno – zawodowych,
- udostępnianie informacji dotyczących świata zawodów, rynku pracy oraz zmian zachodzących w środowisku pracy,
- wspieranie rodziców w towarzyszeniu dziecku w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych, z uwzględnieniem jego indywidualnych zasobów, możliwości i potrzeb,
- rozwijanie kompetencji rodziców w zakresie korzystania z wiarygodnych źródeł i cyfrowych narzędzi informacji edukacyjno – zawodowej,
- umożliwianie rodzicom konsultowania z doradcą zawodowym pytań i wątpliwości dotyczących dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej dziecka.

Współpraca z rodzicami jest realizowana w szczególności poprzez:

- konsultacje indywidualne z doradcą zawodowym,
- spotkania informacyjne i konsultacyjne,
- warsztaty i zajęcia dla rodziców,
- udostępnianie materiałów i informacji dotyczących edukacji, zawodów, rynku pracy i rekrutacji,
- wydarzenia i przedsięwzięcia związane z doradztwem zawodowym, w których rodzice mogą uczestniczyć aktywnie,
- wykorzystanie dziennika elektronicznego, strony internetowej szkoły oraz innych wykorzystywanych przez szkołę kanałów komunikacji,
- rozpoznawanie potrzeb rodziców w zakresie informacji i wsparcia dotyczącego planowania przez dziecko ścieżki edukacyjno – zawodowej.

Działania kierowane do rodziców są dostosowywane do wieku i etapu edukacyjnego dziecka. W klasach 1–6 koncentrują się przede wszystkim na wspieraniu rozwoju zainteresowań, poznawaniu mocnych stron i zasobów dziecka oraz kształtowaniu pozytywnego stosunku do edukacji i pracy. W klasach 7–8 obejmują również wspieranie ucznia w wyborze szkoły ponadpodstawowej, analizowaniu oferty edukacyjnej i wymagań rekrutacyjnych oraz planowaniu dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej.

Wyniki rozpoznawania potrzeb rodziców są uwzględniane przy planowaniu i modyfikowaniu działań z zakresu doradztwa zawodowego.

11. Współpraca z otoczeniem społeczno- gospodarczym

Doradztwo zawodowe w szkole jest realizowane we współpracy z otoczeniem społecznym, edukacyjnym i gospodarczym szkoły, w celu zapewnienia uczniom dostępu do aktualnych i rzetelnych informacji dotyczących świata zawodów, możliwości kształcenia oraz współczesnego rynku pracy.

Szkoła podejmuje współpracę w szczególności z:

- lokalnymi i regionalnymi pracodawcami oraz przedsiębiorcami,
- izbami gospodarczymi i przedstawicielami poszczególnych branż,
- szkołami ponadpodstawowymi, w szczególności prowadzącymi kształcenie zawodowe,
- branżowymi centrami umiejętności,
- centrami kształcenia zawodowego i placówkami kształcenia ustawicznego,
- publicznymi służbami zatrudnienia,
- Ochotniczymi Hufcami Pracy,
- agencjami zatrudnienia,
- poradniami psychologiczno – pedagogicznymi,
- placówkami doskonalenia nauczycieli,
- bibliotekami pedagogicznymi i innymi instytucjami edukacyjnymi,
- innymi podmiotami wspierającymi uczniów w planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej.

Współpraca z podmiotami zewnętrznymi służy w szczególności:

- umożliwianiu uczniom poznawania różnych zawodów i środowisk pracy,
- konfrontowaniu wiedzy o zawodach z rzeczywistymi warunkami ich wykonywania,
- poznawaniu wymagań, kwalifikacji i kompetencji związanych z wykonywaniem określonych zawodów,
- poznawaniu lokalnego i regionalnego rynku pracy oraz zachodzących na nim zmian,
- poznawaniu możliwości kształcenia i zdobywania kwalifikacji zawodowych,
- rozwijaniu kompetencji przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej,
- umożliwianiu uczniom kontaktu z przedstawicielami różnych zawodów, pracodawcami i instytucjami rynku pracy,
- wspieraniu uczniów w podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących dalszego kształcenia i wyboru ścieżki zawodowej.

12. Cyfrowe narzędzia doradztwa zawodowego

W realizacji doradztwa zawodowego szkoła wykorzystuje cyfrowe narzędzia oraz zasoby internetowe wspierające uczniów i rodziców w poznawaniu własnych zasobów, świata zawodów, systemu edukacji i rynku pracy.

Cyfrowe narzędzia doradztwa zawodowego są wykorzystywane w szczególności do:

- wyszukiwania i analizowania informacji dotyczących zawodów, kwalifikacji i kompetencji,
- poznawania ścieżek kształcenia oraz oferty szkół ponadpodstawowych,
- wyszukiwania informacji dotyczących zasad i terminów rekrutacji,
- poznawania aktualnych i przewidywanych zmian na rynku pracy,
- porównywania własnych zainteresowań, uzdolnień, kompetencji i preferencji z wymaganiami związanymi z wykonywaniem określonych zawodów,

- planowania własnej ścieżki edukacyjno – zawodowej,
- rozwijania umiejętności samodzielnego wyszukiwania, selekcjonowania, analizowania i weryfikowania informacji,
- poznawania wpływu nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, na zawody i formy zatrudnienia,
- komunikowania się z doradcą zawodowym oraz uzyskiwania i wymiany informacji dotyczących doradztwa zawodowego.

W pracy doradczej wykorzystywane są w szczególności:

- ogólnodostępne platformy edukacyjne i strony internetowe,
- ogólnopolskie bazy informacji o zawodach,
- cyfrowe zasoby dotyczące rynku pracy i zapotrzebowania na określone zawody,
- strony internetowe szkół ponadpodstawowych i uczelni,
- cyfrowe narzędzia służące do poznawania zainteresowań, uzdolnień, kompetencji i predyspozycji,
- narzędzia służące do planowania ścieżki edukacyjno – zawodowej,
- platformy komunikacyjne wykorzystywane przez szkołę do kontaktu z uczniami i rodzicami,
- inne wiarygodne i aktualne źródła informacji edukacyjno – zawodowej.

13. Dostosowanie działań do indywidualnych potrzeb uczniów

Działania z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb, możliwości, zainteresowań, uzdolnień, kompetencji, predyspozycji oraz sytuacji edukacyjnej i społecznej ucznia.

Sposób realizacji działań doradczych jest dostosowywany do wieku, poziomu rozwoju, możliwości psychofizycznych oraz indywidualnych potrzeb ucznia, a także do jego aktualnej sytuacji edukacyjnej i rozwojowej.

W odniesieniu do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi działania z zakresu doradztwa zawodowego są planowane i realizowane we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami pracującymi z uczniem, z uwzględnieniem rozpoznanych potrzeb oraz zaleceń wynikających z dokumentacji ucznia, w zakresie, w jakim odnoszą się one do jego funkcjonowania i planowania dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej.

14. Dokumentowanie działań

Realizacja działań z zakresu doradztwa zawodowego jest dokumentowana zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami dokumentowania pracy szkoły.

Dokumentacja służy w szczególności potwierdzeniu realizacji zaplanowanych działań, monitorowaniu ich przebiegu, analizie efektów oraz formułowaniu wniosków do dalszej pracy.

W dokumentowaniu działań uwzględnia się w szczególności:

- realizację zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w klasach 7–8, zgodnie z obowiązującą dokumentacją przebiegu nauczania,
- działania z zakresu orientacji zawodowej realizowane w klasach 1–6 w ramach zajęć edukacyjnych i innych działań szkoły,
- indywidualne i grupowe konsultacje oraz rozmowy doradcze,

- działania informacyjne i wspierające kierowane do uczniów i rodziców,
- organizowane spotkania, warsztaty, wydarzenia i przedsięwzięcia z zakresu doradztwa zawodowego,
- wizyty zawodoznawcze i współpracę z podmiotami zewnętrznymi,
- działania realizowane we współpracy z nauczycielami, wychowawcami i specjalistami,
- wyniki diagnozowania potrzeb uczniów i rodziców oraz wynikające z nich wnioski,
- wyniki monitoringu i ewaluacji działań doradczych.

15. Monitoring i ewaluacja WSDZ

Monitoring realizacji WSDZ prowadzony jest na bieżąco przez doradcę zawodowego we współpracy z dyrektorem szkoły, nauczycielami, wychowawcami i specjalistami.

Monitoring obejmuje w szczególności:

- stopień realizacji zaplanowanych działań,
- zgodność podejmowanych działań z celami i treściami programowymi doradztwa zawodowego,
- udział uczniów i rodziców w proponowanych działaniach,
- dostosowanie form i metod pracy do wieku, potrzeb i możliwości uczniów,
- wykorzystanie współpracy z rodzicami oraz podmiotami zewnętrznymi,
- wykorzystanie aktualnych informacji dotyczących edukacji, zawodów i rynku pracy,
- pojawiające się potrzeby i problemy wymagające uwzględnienia w dalszej pracy,
- informacje zwrotne uzyskiwane od uczniów, rodziców, nauczycieli i współpracujących podmiotów.

Wyniki monitoringu są dokumentowane i wykorzystywane do bieżącego modyfikowania działań oraz planowania kolejnych przedsięwzięć.

Ewaluacja WSDZ prowadzona jest w sposób planowy i służy ocenie skuteczności, adekwatności i użyteczności podejmowanych działań doradczych.

Ewaluacja może obejmować w szczególności:

- ocenę stopnia realizacji celów WSDZ,
- ocenę adekwatności działań do rozpoznanych potrzeb uczniów i rodziców,
- analizę stopnia osiągania zakładanych efektów,
- analizę informacji zwrotnych od uczestników działań,
- ocenę wykorzystywanych metod i form pracy,
- analizę współpracy z rodzicami i podmiotami zewnętrznymi,
- analizę dokumentacji związanej z realizacją doradztwa zawodowego,
- formułowanie wniosków i rekomendacji do dalszej pracy.